

Bruselj, 31.1.2019
COM(2019) 37 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Letno poročilo o izvajanju instrumentov Evropske unije za financiranje zunanje delovanja v letu 2017

{SWD(2019) 12 final}

GLOBALNE ZAVEZE

Evropska unija (EU) spodbuja skupni pristop, ki združuje vse razpoložljive instrumente EU in držav članic v prizadevanju za mirnejši in bogatejši svet. Evropa in svet sta se leta 2017 še vedno soočala z velikimi izzivi. EU se je odzvala celovito z uporabo vseh svojih politik in orodij, ki obsegajo diplomatske, varnostne, finančne, trgovinske in razvojne ukrepe ter humanitarno pomoč. Sprejeti ukrepi za odzivanje na krize so zajemali podporo v vseh sedanjih krizah po vsem svetu, vključno z dejavnostmi v desetih „najmanj mirnih“ državah¹.

EU kot močnejši svetovni akter

V letu 2017 se je začela v celoti izvajati globalna strategija EU za zunanjo in varnostno politiko². Globalna strategija EU za zunanjo in varnostno politiko opredeljuje ključne interese in načela EU za sodelovanje ter zagotavlja vizijo za krepitev verodostojnosti, odgovornosti in odzivnosti EU v svetu.

EU je še naprej obravnavala stalno visoko raven ranljivosti zaradi humanitarne krize, suše in pomanjkanja varnosti s tem, da je dejavnosti financirala z več kot 2,2 milijarde EUR v več kot 90 državah zunaj EU. EU in njene države članice ostajajo največji donator humanitarne pomoči na svetu.

EU in njene države članice so največje donatorke uradne razvojne pomoči, saj zagotovijo več kot polovico svetovne uradne razvojne pomoči. Že samo Evropska komisija je leta 2017 izplačala več kot 13,34 milijarde EUR uradne razvojne pomoči.

Izvajanje globalne strategije EU za zunanjo in varnostno politiko na področju varnosti in obrambe je bilo hitro in obsežno, delo pa je potekalo v zvezi z usklajenim letnim pregledom na področju obrambe³, vzpostavitev vojaške zmogljivosti za načrtovanje in izvajanje operacij⁴, izvajanjem evropskega obrambnega akcijskega načrta ter Skupne izjave EU in Nata in sporazumom o stalnem strukturnem sodelovanju⁵.

Globalna strategija EU za zunanjo in varnostno politiko priznava pomen mednarodnega sistema, ki temelji na multilateralizmu. EU in Organizacija združenih narodov (OZN) sta nepogrešljiva partnerja pri zagotavljanju miru in varnosti. Cilj prelomnih skupnih tristranskih prizadevanj Afriške unije, EU in OZN v zvezi z Libijo in migracijami je utreti pot okrepljenemu sodelovanju pri širši agendi za mir in varnost. Podpora, ki se zagotavlja skupnim silam skupine G5 Sahel, kaže tudi na to, da je pomembno vlagati v globalno-regionalna partnerstva za varnost.

Evropsko soglasje o razvoju, s katerim se izvaja Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030

Junija 2017 je bilo v skupni izjavi malteškega predsedstva v imenu Sveta in držav članic, Parlamenta, Komisije ter visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko podpisano novo Evropsko soglasje o razvoju⁶. Novo soglasje je odziv EU na svetovne trende in izzive v mednarodnem

¹ Globalni mirovni indeks 2017, Inštitut za ekonomijo in mir.

² <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>.

³ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/36453/coordinated-annual-review-defence-card_sl.

⁴ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/27763/military-planning-and-conduct-capability-mpcc_sl.

⁵ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/34226/permanent-structured-cooperation-pesco-factsheet_sl.

⁶ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy/european-consensus-development_en.

sodelovanju in razvoju, ki usklajuje zunanje ukrepe EU z agendo ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenimi cilji trajnostnega razvoja.

Soglasje, ki temelji na petih prednostnih nalogah Agende 2030 (ljudje, planet, blaginja, mir in partnerstvo), uvaja uravnotežen in celovit pristop h gospodarskim, socialnim in okoljskim razsežnostim trajnostnega razvoja.

Načrt za zunanje naložbe

Leta 2017 se je po tem, ko je septembra začela veljati uredba o Evropskem skladu za trajnostni razvoj (EFSD), začelo izvajanje ambicioznega načrta EU za zunanje naložbe⁷. S prispevkom v višini 4,1 milijarde EUR (2,6 milijarde EUR za kombiniranje in 1.5 milijarde EUR za jamstva) namerava spodbuditi skupno naložbo v višini 44 milijard EUR v Afriki in sosedstvu EU s petimi „naložbenimi okni“, ki zajemajo: trajnostno energijo in povezljivost; financiranje mikro, malih in srednjih podjetij; trajnostno kmetijstvo, podeželske podjetnike in živilskopredelovalno industrijo; trajnostna mesta ter digitalizacijo za razvoj.

Sprejetje načrta za zunanje naložbe je prelomni trenutek za zunanje delovanje EU z usmerjanjem sodelovanja zasebnega sektorja, da bi v okviru širših ciljev globalne politike dosegli rezultate.

Boljše sodelovanje z državami članicami EU

V Evropskem soglasju o razvoju je skupno načrtovanje programov v središču prizadevanj EU za boljše sodelovanje z državami članicami pri izvajanju Agende 2030. Skupno načrtovanje programov z združevanjem sredstev in zmogljivosti povečuje skupni učinek ter prepoznavnost evropskega razvojnega sodelovanja in zunanjega delovanja.

Z neodvisno oceno postopkov skupnega načrtovanja programov EU⁸ je bilo maja 2017 ugotovljeno, da se je izboljšalo usklajevanje med EU, državami članicami in drugimi razvojnimi partnerji ter da se je okreplila vloga EU in držav članic na nacionalni ravni.

Konec leta 2017 je obstajalo 23 dokumentov skupnega načrtovanja programov, od katerih jih je bilo sedem zaključenih do konca leta. Postopek skupnega načrtovanja programov je potekal v še 36 partnerskih državah.

Skladnost politik za razvoj

EU mora v skladu z načelom skladnosti politik za razvoj cilje razvojnega sodelovanja upoštevati pri izvajanju vseh politik, ki bi lahko vplivale na države v razvoju.

Komisija je leta 2017 še naprej spodbujala načelo skladnosti politik za razvoj, vključno z njegovo vključitvijo v Evropsko soglasje o razvoju, in poudarila njegov pomemben prispevek k doseganju ciljev trajnostnega razvoja.

⁷ https://ec.europa.eu/europeaid/eu-external-investment-plan-factsheet_en.

⁸ https://ec.europa.eu/europeaid/evaluation-eu-joint-programming-process-development-cooperation-2011-2015_en.

SVETOVNI VPLIV

Afrika

Leto 2017 je bilo pomembno za strateško partnerstvo z Afriko. Maja je bilo sprejeto skupno sporočilo za nov zagon partnerstva med Afriko in EU⁹, novembra pa mu je sledil peti vrh Afriške unije in EU v Abidžanu. Začele so se priprave za nove odnose z državami iz skupine afriških, karibskih in pacifiških držav (AKP), da bi po izteku sporazuma iz Cotonouja zagotovili moderno, politično in ciljno usmerjeno partnerstvo med enakimi.

Leta 2017 je bilo odobrenih 40 novih programov v treh regijah, ki jih pokriva nujni skrbniški sklad Evropske unije za stabilnost in odpravljanje temeljnih vzrokov za nedovoljene migracije in razseljevanje v Afriki (v nadaljnjem besedilu: skrbniški sklad EU za Afriko).

Regija širitve

Ključni politični dogodek v letu 2017 je bil govor predsednika Junckerja o stanju v Uniji¹⁰, v katerem je bila ponovno potrjena in okrepljena popolna podpora EU širitveni perspektivi Zahodnega Balkana.

Evropsko sosodstvo

EU je leta 2017 nadaljevala uvajanje prenovljene evropske sosedске politike (ESP), da bi se dosegla skupna cilja, tj. stabilizacija držav sosodstva in razvoj bolj prilagojenih partnerstev. Z Gruzijo in Moldavijo sta bila sklenjena revidirana pridružitvena načrta, v veljavo pa je stopil tudi pridružitveni sporazum z Ukrajino, vključno s poglobljenim in celovitim območjem proste trgovine. Sklenjen in podpisan je bil tudi celovit in okrepljen sporazum o sodelovanju z Armenijo. Vrh vzhodnega partnerstva, ki je potekal novembra, je zagotovil smernice za prihodnje regionalno sodelovanje na podlagi „20 rezultatov za leto 2020“¹¹.

Programi EU so še naprej podpirali gospodarski, socialni, kulturni in politični razvoj držav južnega sosodstva, vključno s tistimi, ki sprejemajo begunce iz Sirije.

Prednostne naloge partnerstva za obdobje 2017–2020 so bile dogovorjene z Alžirijo in Egiptom, napredek pa je bil dosežen tudi pri opredelitvi podobnih skupnih prednostnih nalog z Armenijo, Tunizijo, Palestino, Azerbajdžanom in Belorusijo.

Maja 2017 je bilo sprejeto skupno sporočilo o dogajanjih v sosodstvu in izvajanju pregleda evropske sosedске politike¹².

Azija, Srednja Azija in Pacifik

Na 19. vrhu EU-Kitajska junija 2017 in vrhu EU-Indija oktobra se je pokazala skupna zavezanost obravnavanju globalnih in regionalnih vprašanj, kot so podnebne spremembe in varnostne grožnje. EU je leta 2017 podpisala politične sporazume o najrazličnejših področjih sodelovanja z Avstralijo in Novo Zelandijo.

EU se je intenzivno ukvarjala z reševanjem begunske krize ljudstva Rohingya v Bangladešu in Mjanmaru ter okrepila svoja humanitarna prizadevanja, ko je oktobra sogostila donatorsko konferenco OZN in zagotovila največjo zavezo glede donacij.

⁹ JOIN(2017) 17 final z dne 4. maja 2017.

¹⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_sl.htm.

¹¹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/20_deliverables_for_2020.pdf.

¹² JOIN(2017) 18 final z dne 18. maja 2017.

Latinska Amerika in Karibi

Leta 2017 je bil dosežen napredek pri pogajanjih z južnoameriškim trgovinskim blokom MERCOSUR o dvostranskem pridružitvenem sporazumu, novembra pa se je začel začasno izvajati sporazum o političnem dialogu in sodelovanju s Kubo. Na začetku leta je začel veljati večstranski trgovinski sporazum z Ekvadorjem.

EU si je leta 2017 prizadevala, da bi sodelovanje z Latinsko Ameriko in Karibi usmerila v bolj raznolik model, ki bo zagotovil pomembno vlogo naložbam, raziskavam in inovacijam, izobraževanju in digitalni agendi.

LJUDJE

Človekov razvoj

Izkoreninjenje revščine (cilj trajnostnega razvoja 1), boj proti neenakosti in diskriminaciji (cilj trajnostnega razvoja 10) ter načelo, da nihče ne sme biti zapostavljen, so v središču razvojne politike EU.

Prispevki h globalnim pobudam, kot so Globalni sklad za boj proti aidsu, tuberkulozi in malariji (GFATM), Svetovna zveza za cepiva in imunizacijo, Globalno partnerstvo za izobraževanje in pobuda „Education cannot Wait“ (Izobraževanje ne sme čakati), so zagotovili pomembno vlogo EU pri oblikovanju mednarodne politične agende na področju zdravja (cilj trajnostnega razvoja 3) in izobraževanja (cilj trajnostnega razvoja 4). V okviru teh pobud je bila pomoč zagotovljena 11 milijonom ljudem z življenjsko pomembnim zdravljenjem okužbe z virusom HIV, zdravljenih je bilo 17,4 milijona primerov tuberkuloze in razdeljenih 795 milijonov mrež proti komarjem, da bi se preprečila malarija. S podporo EU Globalnemu partnerstvu za izobraževanje je leta 2015 v partnerskih državah osnovno šolo obiskovalo 72 milijonov otrok več kot leta 2002.

EU je prek programa Erasmus+ partnerskim državam pomagala izboljšati zaposljivost posameznikov. Leta 2017 so bila nepovratna sredstva za mobilnost posameznikov dodeljena več kot 40 500 študentom in zaposlenim, od tega več kot polovica v državah sosedstva in državah, ki se pripravljajo na pristop. Poleg tega je bilo podprtih približno 350 mednarodnih udeležb v projektih sodelovanja v okviru programa Obzorje 2020 s približno 40 milijoni EUR sredstev EU.

Po sprejetju sklepov Sveta o strateškem pristopu EU k mednarodnim kulturnim povezavam¹³ iz maja 2017 je bila ponovno poudarjena kulturna razsežnost razvoja in mednarodnega sodelovanja.

Enakost spolov in krepitev vloge žensk

EU in njene države članice so še naprej vodilne na svetu na področju spodbujanja enakosti spolov ter krepitev vloge žensk in deklic (cilj trajnostnega razvoja 5). Prvo poročilo o izvajanju akcijskega načrta EU za enakost spolov za obdobje 2016–2020¹⁴ je bilo objavljeno leta 2017¹⁵.

¹³ Skupno sporočilo „Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave“, JOIN(2016) 29 final z dne 8. junija 2016; sklepi Sveta št. 9635/17.

Komisija pozorno spremlja razvoj na področju enakosti spolov in boja proti nasilju na podlagi spola v regiji širitve. Ta vprašanja se obravnavajo tudi med pristopnimi pogajanja in stabilizacijsko-pridružitvenim procesom, o katerih se je poročalo v širitvenem svežnju iz leta 2017¹⁶.

Nasilje na podlagi spola v središču pozornosti

Leto 2017 je zaznamoval začetek izvajanja pobude Spotlight¹⁷, novega partnerstva med EU in OZN za odpravo vseh vrst nasilja zoper ženske in dekleta. Namen te pobude, ki jo je EU podprla s 500 milijoni EUR, je doseči trajnostne spremembe na regionalni ravni, prizadevanja pa so osredotočena v Aziji, Pacifiku, Afriki (zlasti v podsaharski Afriki), Latinski Ameriki in na Karibih.

Migracija, prisilna razselitev in azil

V okviru agende EU so še vedno pomembne migracije in mobilnost, pri čemer se je pozornost preusmerila na osrednjo sredozemsko pot kot glavni izziv, Libija pa je še naprej glavna država odhoda v EU. Instrument za begunce v Turčiji je še naprej zadovoljeval potrebe beguncev in gostiteljskih skupnosti v državi, za katere je Komisija leta 2017 namenila tri milijarde EUR.

Na Zahodnem Balkanu ima EU vodilno vlogo pri združevanju odzivov na vprašanja, povezana z begunci in migracijami.

Upravljanje mešane migracije v Libiji

Komisija se je leta 2017 hitro odzvala na priporočila iz skupnega sporočila „Migracije na osrednji sredozemski poti – upravljanje tokov, reševanje življenj“¹⁸, objavljenega januarja. Hitro je bil razvit program v vrednosti 90 milijonov EUR, da bi se zagotovile zaščita in pomoč tistim, ki potrebujejo pomoč v Libiji, ter podpora pri stabilizaciji gostiteljskih skupnosti.

Prehranska in hranilna varnost

Svetovna lakota ter neustrezna prehranska in hranilna varnost sta se leta 2017 povečali, saj je lakoto trpelo dodatnih 38 milijonov ljudi. Svetovno poročilo o krizi s hrano¹⁹, ki je bilo objavljeno marca, navaja, da je več kot 108 milijonov ljudi v krizi zaradi pomanjkanja hrane, v več žariščnih točkah pa grozi lakota.

Prizadevanja EU so kot prispevek k cilju trajnostnega razvoja 2 vodila do usmerjene tematske in dvostranske podpore, zlasti namenjene obravnavanju nestabilnosti in izrednih razmer v številnih državah s 140 milijoni EUR, dodeljenimi v sinergiji s 750 milijoni EUR, da bi se preprečila lakota v štirih ogroženih državah: Somaliji, Južnem Sudanu, Jemnu in Nigeriji.

¹⁴ Skupni delovni dokument služb Komisije SWD(2015) 182 final z dne 21. septembra 2015, „Enakost spolov in krepitev vloge žensk: spreminjanje življenj deklet in žensk prek zunanjih odnosov EU v obdobju 2016–2020“, ki so mu sledili sklepi Sveta št. 13201/15 z dne 26. oktobra 2015.

¹⁵ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-288-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3342_sl.htm.

¹⁷ https://ec.europa.eu/europeaid/sectors/human-rights-and-democratic-governance/gender-equality/spotlight-initiative_en.

¹⁸ JOIN(2017) 4 final z dne 25. januarja 2017.

¹⁹ https://ec.europa.eu/europeaid/global-report-food-crises-2017_en.

PLANET

Podnebne spremembe

Podnebne spremembe (cilj trajnostnega razvoja 13) so še vedno velika grožnja, ki vpliva na svetovni trajnostni razvoj. Leta 2017 je karibsko regijo prizadelo več močnih orkanov, iz katerih je razviden vpliv pogostejših ekstremnih vremenskih dogodkov. EU podpira pobudo globalnega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč, v okviru katerega so bile opravljene ocene potreb po nesreči (PDNA) in ki so prispevale k hitri podpori Karibov po orkanskem razdejanju.

Prilagajanje podnebnim spremembam je glavna prednostna naloga večine držav v razvoju, zlasti majhnih otoških držav v razvoju in najmanj razvitih držav, vodilna pobuda globalnega zavezništva o podnebnih spremembah EU (GCCA+) pa se še naprej osredotoča na njih kot prednostne upravičence.

EU je sodelovala tudi z državami skupine G20, da bi podprla izvajanje nacionalno določenih prispevkov, predloženih na vrhu COP 21.

Okolje in trajnostno upravljanje naravnih virov

Naravni kapital, vključno s produktivnimi zemljišči, vodnimi viri, gozdovi, staleži rib in biotsko raznovrstnostjo, je hrbtenica gospodarstev številnih partnerskih držav in močno prispeva k preživetju ljudi. Varovanje in trajnostno upravljanje naravnega kapitala je bistveno za uresničitev Agende 2030 (vključno s cilji trajnostnega razvoja 6, 12, 14 in 15).

EU se je na 3. zasedanju skupščine Združenih narodov za okolje, ki je potekalo decembra v Nairobiju, močno zavzela za temo „Na poti do planeta brez onesnaževanja“. Bila je tudi dejavna na področju zaščite oceanov s sodelovanjem na konferenci ZN o oceanih za izvajanje cilja trajnostnega razvoja št. 14 junija 2017 v New Yorku in organizaciji konference „Naši oceani“ v Valletti v oktobru.

Preživetje 1,6 milijarde ljudi je odvisno od gozdov, zato je EU dejavna na področju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Dosežen je bil napredek pri izvajanju akcijskega načrta EU za izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov (FLEGT)²⁰. S Hondurasom in Gvajano sta bila sklenjena prostovoljna sporazuma o partnerstvu. EU je leta 2017 tudi uspešno vodila spodbujanje partnerstva za gozdove v porečju Konga.

Okolje in naravni viri v sosedstvu

Okolje in trajnostno upravljanje naravnih virov sta prednostni nalogi južnega in vzhodnega sosedstva. Ukrepanje EU se je ob podpiranju pobud, ki vključujejo upravljanje voda, odstranjevanje onesnaževal in čezmejno sodelovanje, preusmerilo v vzpostavitev krožnih, nizkoogljičnih in z viri gospodarnih gospodarstev.

Trajnostna energija

V delovnem dokumentu služb Komisije z naslovom „Empowering Development“²¹ (Krepitev vloge razvoja), izdanem decembra 2017, je prikazano, kako sodelovanje na področju trajnostne energije prispeva k izvajanju Evropskega soglasja o razvoju. EU je leta 2017 začela izvajanje ukrepov za „energijo za Afriko“²².

²⁰ <http://www.euflegt.efi.int/flegt-action-plan>.

²¹ SWD(2017) 482 final z dne 15. decembra 2017.

²² https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/factsheet-5-energise-africa_en.pdf.

V vzhodnem sosedstvu je projekt EU4Energy (EU za energijo) podprl reforme v energetske sektorju. Na vrhu držav Zahodnega Balkana v Trstu julija 2017 je bil odobren sveženj o poveztljivosti z nepovratnimi sredstvi EU v višini 194 milijonov EUR, ki so spodbudila naložbe v višini 500 milijonov EUR za regionalne projekte za izboljšanje prometnih in energetskih povezav.

Energija iz obnovljivih virov v Afriki

Konec leta 2017 so Zambija, Benin, Slonokoščena obala in Nigerija skupaj namenile 85 milijonov EUR za pobudo za financiranje elektrifikacije (ElectriFI) za projekte, ki bodo zagotovili električne priključke 452 000 novim gospodinjstvom, ustvarili dodatnih 88 MW nove energije iz obnovljivih virov ter zmanjšali emisije za približno 200 000 ton ekvivalenta CO₂ na leto.

BLAGINJA

Sodelovanje z zasebnim sektorjem

EU je uvedla nov pristop k vključevanju zasebnega sektorja²³ za doseg trajnostnega in vključujočega razvoja v letu 2017. V okviru koncepta platforme za trajnostna podjetja v Afriki, povezanega z načrtom za zunanje naložbe, se lahko ustvari forum, na katerem lahko zasebni sektor opredeli omejitve pri naložbah (s čimer prispeva k cilju trajnostnega razvoja 8).

EU je novembra 2017 sprejela novo strategijo pomoči za trgovino „Doseganje blaginje s trgovino in naložbami“²⁴, ki temelji na desetih letih ukrepanja EU. Poudarek je na podpori partnerskim državam in njihovim industrijam pri prehodu na izdelke in storitve z višjo dodano vrednostjo ter pri izkoriščanju potenciala trgovine znotraj regije in tudi trgovine z EU.

Rast kmetijstva

Dve tretjini revnih ljudi na svetu se preživlja s kmetijstvom, veliko držav v razvoju pa je še vedno zelo odvisnih od trgovanja z majhnim številom primarnih surovin.

EU podpira ukrepe za upravljanje zemljišč v približno 40 državah s skupnim proračunom skoraj 240 milijonov EUR. V Peruju in Hondurasu se z ukrepi, ki jih financira EU, ščitijo zemljiške pravice domorodnih ljudstev ter jim zagotavljajo osnovna sredstva (prispevajo k cilju trajnostnega razvoja 2).

AgriFI pospešuje gojenje fižola

Leta 2017 se je začelo izvajati več programov v okviru pobude za financiranje kmetijstva (AgriFI)²⁵, vključno z analizo vrednostne verige sektorja stročjega fižola v Keniji, ki je pokazala, da so naložbe podprle preživljanje približno 52 000 malih kmetov.

Infrastrukture, mesta in digitalizacija

Za napredek pri uresničevanju Agende 2030 je potrebna izgradnja odporne infrastrukture, spodbujanje vključujoče in trajnostne industrializacije ter spodbujanje inovacij (SDG9).

²³ https://ec.europa.eu/europeaid/sectors/economic-growth/private-sector-development/funding_en.

²⁴ COM(2017) 667 final z dne 13. novembra 2017.

²⁵ <https://www.edfi.eu/facility/agrifi/>.

EU je pomagala pri usklajevanju skupne agende EU in Afrike na področju infrastrukture ter se vključila v odbor za program afriške prometne politike, ki podpira politiko in strategijo za afriške vlade in regionalne gospodarske skupnosti.

Hitra urbanizacija, zlasti v Aziji in Afriki, prinaša velike razvojne izzive. Leta 2017 je bil razvit program za mednarodno sodelovanje v mestih (IUC)²⁶, ki spodbuja izmenjavo najboljših praks med mesti EU in mestih v strateških partnerskih državah, kot sta Indija in Kitajska, ter vključitev posebnega naložbenega okna za „trajnostna mesta“ v evropski načrt za zunanje naložbe (cilj trajnostnega razvoja 11).

Konvencija županov EU v vzhodnem sosedstvu

Pobuda Konvencije županov EU podpira občine v Armeniji, Azerbajdžanu, Belorusiji, Gruziji, Moldaviji in Ukrajini za izvajanje energetske in podnebne zaveze. EU z zagotavljanjem namenskih nepovratnih sredstev za projekte prispeva k njihovem cilju, da emisije CO₂ zmanjšajo za 30 % do leta 2030. H Konvenciji županov je pristopilo več kot 300 občin v regiji vzhodnega partnerstva.

Operacionalizacija digitalnih ukrepov, ki so v delovnem dokumentu služb Komisije „Digital4Development“²⁷ (digitalizacija za razvoj) predvideni za leto 2017, je vključevala projekte za infrastrukturo iz optičnih vlaken, izboljšanje varnosti in odpornosti kritične informacijske infrastrukture in omrežij ter spodbujanje univerzalno in cenovno dostopne širokopasovne povezave po vsej Afriki.

MIR

Demokracija, človekove pravice in dobro upravljanje

EU je ponovno potrdila svojo brezpogojno podporo demokraciji, človekovim pravicam in dobremu upravljanju po vsem svetu (cilj trajnostnega razvoja 16) ter hkrati potrdila svojo osrednjo globalno vlogo prek namenskega evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice (EIDHR).

V letu 2017 se je izvajanje akcijskih načrtov za demokracijo in človekove pravice nadaljevalo s prvim poročilom o izvajanju junija 2017²⁸. Podpora delegacijam EU se je zagotovila prek dveh instrumentov: podpora demokraciji in medijem za demokracijo (Media4Democracy), katere cilj je krepitev zmogljivosti na področjih podpore demokraciji oziroma svobode izražanja; globalna kampanja EU4Democracy (EU za demokracijo) je bila izvedena septembra.

Temeljne prvine za širitev

Pristop, v skladu s katerim se najprej obravnavajo temeljne prvine, je še naprej eno od načel politike širitve, ki zagotavlja, da države na začetku pristopnega procesa prednostno določijo reforme na področjih, kot so pravna država in temeljne pravice, demokratične institucije in reforma javne uprave.

²⁶ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/international/pdf/iuc_leaflet_en.pdf.

²⁷ SWD(2017) 157 final z dne 2. maja 2017.

²⁸ SWD(2017) 254 final z dne 27. junija 2017.

Marca so bile sprejete revidirane Smernice EU za uveljavljanje in varstvo otrokovih pravic²⁹, ki določajo splošno strategijo EU ter si prizadevajo zagotoviti, da politike in ukrepi EU podpirajo krepitev sistemov partnerskih držav, vključno z zaščito otrok.

Podpora reformi pravosodja v Tuniziji

EU je leta 2017 obnovila svojo podporo pravosodnemu sektorju v Tuniziji s sprejetjem tretje faze programa *Programme d'Appui à la Réforme de la Justice III* (70 milijonov EUR) v sodelovanju s Svetom Evrope. Program bo okrepil neodvisnost in nepristranskost pravosodja ter hkrati povečal dostop državljanov do pravnega varstva.

Odpornost in nestabilnost

Skupno sporočilo o strateškem pristopu k odpornosti³⁰ iz leta 2017 je EU omogočilo sprejetje razširjene večsektorske zaveze o odpornosti. V okviru pilotnega procesa v šestih državah (Čadu, Iraku, Mjanmaru, Nigeriji, Sudanu in Ugandi) se je preizkusilo širše humanitarno, razvojno in mirovno povezovanje.

V letu 2017 so bila prizadevanja za odpornost in reševanje krhkosti osredotočena na štiri področja: okrepitev okvira za odpornost; razvoj celostnega pristopa k zunanjim konfliktom in krizam, ki temelji na obstoječem celovitem pristopu; krepitev pomena odpornosti proti konfliktom in krizam ter podpora mednarodnemu dialogu za izgradnjo miru in graditev države (IDPS), ki ga vodijo krhke države same.

Varnost

Leta 2017 se je ponovno pokazalo, da ima EU ključno vlogo na področju varnosti. Sprememba uredbe o instrumentu za prispevanje k stabilnosti in miru, krepitev zmogljivosti v podporo varnosti in razvoju,³¹ je začela veljati decembra 2017. Ta pomemben razvoj politike omogoča sodelovanje EU z vojaškimi akterji pri doseganju razvojnih ciljev v jasno opredeljenih okoliščinah.

Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru je pripomogel k spremljanju mirnih političnih prehodov, kot je tisti v Keniji ali Gambiji, k nadaljnji podpori mirovnemu procesu v Kolumbiji, dialogu med Kosovom in Srbijo ter pobudam za mediacijo v regiji delte reke Niger v Nigeriji, med skupnostmi Tubujev in Tuaregov v Nigru ter med Gvatemalo in Belizejem. Novi ukrepi v Afganistanu, Bosni in Hercegovini, na Kosovu³², v Libiji, Nigru in Somaliji so neposredno dopolnili delo misij skupne varnostne in obrambne politike (SVOP).

Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru je skupaj s programi, ki se izvajajo v Srednjeafriški republiki, Gruziji, Maliju in Ukrajini, neposredno dopolnil 12 od 16 misij SVOP, ki trenutno potekajo.

Misije SVOP po vsem svetu

16 misij in operacij SVOP vključuje tri vojaške operacije z izvršilnimi pooblastili (operacije SOPHIA, ATALANTA in EUFOR ALTHEA) ter tri misije vojaškega usposabljanja brez izvršilnih pooblastil (misije EU za usposabljanje v Srednjeafriški republiki, Maliju in Somaliji). Poleg tega se izvajajo ena izvršilna

²⁹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eu_guidelines_rights_of_child_2017.pdf.

³⁰ JOIN(2017) 21 final z dne 7. junija 2017.

³¹ Uredba (EU) 2017/2306 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017.

³² To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z RVSZN 1244/1999 in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

civilna misija (misija EU za krepitev pravne države (EULEX) Kosovo), ena misija za civilno spremljanje (nadzorna misija EU (EUMM) Gruzija), misija za krepitev zaupanja (CBM) (misija Evropske unije za pomoč pri integriranem upravljanju meja - EUBAM Rafah), štiri misije EU za krepitev zmogljivosti na palestinskih ozemljih (EUPOL COPPS), misije EU za krepitev zmogljivosti (CAPs) v Somaliji, Maliju in Nigru ter dve svetovalni misiji (EUAM Ukraine in EUAM Iraq).

S sklepi Sveta o zunanjem delovanju EU na področju boja proti terorizmu, sprejetimi junija 2017³³, se je dodatno okrepila mreža strokovnjakov za boj proti terorizmu v delegacijah EU ter izboljšala skladnost med notranjimi in zunanjimi ukrepi na področju varnosti s krepitvijo vloge agencij na področju pravosodja in notranjih zadev v zvezi s tretjimi državami.

Kar zadeva sodelovanje med EU in Natom, se je začelo izvajanje prvega skupnega svežnja predlogov (42 ukrepov), dogovorjenega v okviru Skupne izjave iz julija 2016. Decembra 2017 sta oba Sveta potrdila skupni sveženj novih predlogov, ki vključuje 32 dodatnih ukrepov in razširitev sodelovanja na ključna področja, kot so boj proti terorizmu, ženske, mir in varnost ter vojaška mobilnost.

Stabilnost

EU podpira stabilizacijske ukrepe v Libiji, pri čemer se osredotoča na obnovo ključne infrastrukture, humanitarno odstranjevanje min ter oblikovanje nacionalnega soglasja s pomočjo mediacijske podpore.

Skupno sporočilo „Elementi strategije EU za Sirijo: okrepitev prizadevanj EU za vzpostavitev miru“³⁴ je bilo sprejeto marca 2017, v njem pa so določeni glavni cilji ukrepanja EU za pomoč pri končanju vojne in spodbujanju resnične politične tranzicije.

Jedrska varnost

Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti s svojim večdimenzionalnim pristopom na področju jedrske varnosti, zdravja, okolja in povezanih vprašanj prispeva k številnim ključnim področjem evropskega soglasja o razvoju, vključno z bistvenimi prednostnimi ukrepi v Ukrajini, osrednji Aziji in Iranu.

Mir in blaginja v Iranu

Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti je pomemben pri praktičnem izvajanju diplomatskega sporazuma z Iranom, tj. skupnega celovitega načrta ukrepanja, ki je mejnik za neširjenje orožja na mednarodni ravni in veliko prispeva k miru v regiji. Prvi projekt, ki podpira iranski regulativni organ za jedrsko varnost, se je začel izvajati julija 2017.

PARTNERSTVA

Sodelovanje s civilno družbo, donatorsko skupnostjo in mednarodnimi organizacijami

Osrednji element za uspeh Agende 2030 je okrepitev načinov za izvajanje in oživitve globalnega partnerstva za trajnostni razvoj (cilj trajnostnega razvoja 17).

³³ <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/06/19/conclusions-counterterrorism/>.

³⁴ JOIN(2017) 11 final z dne 14. marca 2017.

EU in OZN sta nepogrešljiva partnerja pri zagotavljanju miru in varnosti. EU je leta 2017 še naprej sodelovala v procesih OZN, povezanih z razvojem, vključno s političnim forumom na visoki ravni in forumom o financiranju za razvoj.

EU je dodatno okrepila sodelovanje z organizacijami civilne družbe. Izvedenih je bilo 23 okvirnih sporazumov o partnerstvu s platformami civilne družbe. Leta 2017 je bilo objavljeno poročilo o sodelovanju EU s civilno družbo³⁵.

Leta 2017 je potekalo več dialogov o razvojni politiki z donatorji iz držav zunaj EU, vključno z Avstralijo, Kanado, Japonsko, Republiko Korejo in ZDA.

V okviru instrumenta partnerstva sta se leta 2017 nadaljevala oblikovanje in izvajanje zunanje razsežnosti notranjih politik, ki povezuje različna področja politike. Ukrepi zajemajo svetovne izzive, kot so podnebne spremembe in varstvo okolja (kot je čista energija); mednarodna razsežnost strategije Evropa 2020³⁶; izboljšanje dostopa do trgov ter spodbujanje trgovine, naložb in poslovnih priložnosti za podjetja EU (s posebnim poudarkom na MSP) ter javno diplomacijo.

Komisija je leta 2017 še naprej tesno sodelovala z mednarodnimi partnerji, kot so skupina G7, skupina G20, Svetovna banka in Mednarodni denarni sklad.

ODGOVORNOST in REZULTATI

Evropska komisija spremlja in poroča o rezultatih ukrepov, ki jih s partnerji po vsem svetu financira EU, na podlagi okvira EU za rezultate pri mednarodnem sodelovanju in razvoju.

Projekti in programi, ki jih je financirala EU in so se končali v obdobju od sredine leta 2016 do sredine leta 2017, so prispevali k naslednjemu izboru rezultatov:

LJUDJE

Programi, povezani s prehrano, so koristili 1 492 000 ženskam v rodni dobi in otrokom, mlajšim od petih let.

V osnovne šole je bilo vpisanih 12 437 000 otrok, **v srednje šole** pa 3 377 000 otrok.

Usposobljeno zdravstveno osebje je bilo prisotno pri 3 096 000 rojstvih, zaradi česar se je **zmanjšala umrljivost mater**.

Razdeljenih je bilo 136 000 000 z insekticidom prepojenih mrež proti komarjem, s katerimi se je **preprečilo širjenje malarije**³⁷.

PLANET

Upravljalo se je 16 140 000 hektarjev zaščitene območij, da bi se spodbujala biotska raznovrstnost in ohranjala naravna dediščina.

3 438 000 oseb je imelo dostop do **trajnostnih energetskih storitev**.

³⁵ <https://europa.eu/capacity4dev/policy-forum-development/documents/eu-cso-report-1>.

³⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_sl.

³⁷ K temu rezultatu je prispevala stalna podpora EU Globalnemu skladu za boj proti aidsu, tuberkulozi in malariji.

BLAGINJA

757 000 oseb je pridobilo zemljišča, povečalo svoja sredstva in si **prek kmetijstva zagotovilo vire za trajnostno preživljanje.**

1 844 000 osebam je bil zagotovljen dostop do **cest, prevoznih v vseh letnih časih.**

166 000 oseb se je udeležilo poklicnega izobraževanja in usposabljanja ali programov za razvoj znanja in spretnosti, ki izboljšujejo **zaposljivost.**

MIR

309 000 oseb je imelo neposredno korist od **pravne pomoči**, kar je zagotovilo enakost pred zakonom.

1 420 000 ljudi je imelo neposredne koristi od programov, ki podpirajo **civilno izgradnjo miru po konfliktu ter preprečevanje konfliktov.**